

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΩΝ ΔΙΑΤΡΙΒΩΝ
μελών του Συλλόγου Ε.Δ.Π.
που εγκρίθηκαν κατά το Ακαδημαϊκό έτος 1986-1987

(* με αστερίσκο οι διατριβές που εγκρίθηκαν σε άλλα Α.Ε.Ι.)

Ελένη Αντωνοπούλου (τμήμα Αγγλικών Σπουδών), *Prototype Theory and the Meaning of Verbs with Special Reference to Modern Greek Verbs of Motion.*

* Πανεπιστήμιο του Λονδίνου

Στη μελέτη αυτή ελέγχεται η καταλληλότητα της θεωρίας των Προτύπων (*Prototype theory*) για τη σημασιολογική ανάλυση των ρημάτων και μελετάται η εφαρμογή της στα ρήματα κίνησης της Νέας Ελληνικής. Ορισμένες από τις βασικές θέσεις της θεωρίας αυτής, οι οποίες στηρίχθηκαν στις ιδιότητες των ουσιαστικών, υποστηρίζεται ότι ισχύουν και για τα ρήματα: η έννοιά τους δεν προσεγγίζεται βάσει αναγκαίων και ικανών συνθηκών (*necessary and sufficient conditions*), αλλά χαρακτηρίζεται από διαβάθμιση· τα χαρακτηριστικά τους συνδυάζονται κατά μη αυθαίρετο τρόπο για τον σχηματισμό κατηγοριών των οποίων τα μέλη δεν είναι ισοδύναμα και των οποίων τα όρια είναι ασαφή.

Κατά τη διερεύνηση των παραγόντων που ευθύνονται για τον σχηματισμό ρηματικών κατηγοριών επισημαίνεται ότι είναι αδύνατον να ελεγχθούν στην περίπτωση των ρημάτων τόσο η αρχή της «οικογενειακής ομοιότητας», όσο και η μέθοδος καθορισμού του «βασικού επιπέδου αφαίρεσης». Υποστηρίζεται ότι διαφορετικοί παράγοντες είναι δυνατόν να ανιχνευθούν, όπως το σχετικά «προφανές» συγκεκριμένων συνδυασμών χαρακτηριστικών, η γλωσσική «χαρακτηριστικότητα», η οικειότητα και η συχνότητα χρήσης. Αυτό το συμπέρασμα επιβεβαιώνεται σε σχέση με τα ρήματα κίνησης της Νέας Ελληνικής από τα αποτελέσματα συγκεκριμένων ερευνών (τεστς).

'Αριστέα Σιδέρη - Τόλια (τομέας Κλασσικής Φιλολογίας), *Τό παράδειγμα καί ἡ χρήση του στίς ὥδες καί ἐπωδούς τοῦ Ὅρατιου.*

'Αντικείμενο τῆς διατριβῆς αὐτῆς εἶναι ἡ χρήση καί ἡ αἰτιολόγηση τῆς χρήσης τοῦ *παράδειγματος*, ἐνός ρητορικοῦ μέσου ἔκφρασης στίς ὥδες καί ἐπωδούς τοῦ Ὅρατιου, δηλ. στό λυρικό μέρος τοῦ ἔργου τοῦ ποιητῆ.

Στῇ διαπραγμάτευση τοῦ θέματος περιλαμβάνονται:
Σύντομος *Πρόλογος*, ὅπου ἀναφέρεται ὁ σκοπός καί ἡ μέθοδος τῆς ἐργασίας, *Εἰσαγωγή* στήν ὁποία ἐκτίθενται γενικές ἀπόψεις γιά τό ὕφος καί τά εἶδη του. Ἀκολουθεῖ τό *Μέρος Πρῶτο*, στό ὁποῖο γίνεται λόγος γενικά περί τῆς ρητορικῆς στή Ρώμη καί τῆς ἐπίδρασης πού ὑπέστη ὁ Ὅρατιος. Ἐπίσης ἐξετάζεται γενικώτερα ἡ ἐξέλιξη τῶν ὁρῶν παράδειγμα - *exemplum*.

Στό *Δεύτερο Μέρος* ἐπισημαίνεται πρῶτα ἡ χρήση τοῦ μυθικοῦ παραδείγματος καί ὁ

επιδιωκόμενος από τόν ποιητή σκοπός, ακολουθεί η εξέταση της χρήσης του ιστορικού παραδείγματος και τέλος η χρήση του παραδείγματος από τη σύγχρονη ζωή.

Από τη χρήση του παραδείγματος: μυθικού, ιστορικού και από τη σύγχρονη ζωή καταδεικνύονται η πρόθεση του ποιητή να διδάξει, να προτρέψει ή να αποτρέψει και να παρηγορήσει, συγχρόνως δέ μαρτυρείται και η αρχαιομάθειά του.

Η εργασία ολοκληρώνεται με τό *Παράρτημα*, όπου παρατίθεται η μετάφραση στήν ελληνική των χρησιμοποιηθέντων λατινικών χωρίων και με τη *Βιβλιογραφία* (εκδόσεις στερεότυπες, μεταφρασμένες - σχολιασμένες, και Γενική Βιβλιογραφία κατ' έπιλογή).

Γεώργιος 'Αθ. Τουρλίδης (Τομέας Κλασσικής Φιλολογίας),
Θείον και λατρεία εις τόν 'Οράτιον. Συμβολή εις τήν μελέτην και
διασάφησιν του προβλήματος της πρωΐμου και μεταγενεστέρας
'Ορατείου θεολογίας.

Η θρησκευτικότης εις τόν 'Οράτιον εκδηλώνεται με τήν συνεχή αναφοράν εις τό όνομα ή και τά όνόματα των θεών και των θεοτήτων εις τό έργον του, καθώς και εις τάς ιδιότητας των ως άνω θείων μορφών, με τάς όποιας εξάίρεται η σημασία και ή σπουδαιότης των.

Επί του προκειμένου ό 'Οράτιος εύρέθη άντιμέτωπος δύο θρησκευτικού περιεχομένου ρευμάτων. Τού άρχεγόνου του φυσιοκρατικού και του ύστερογενούς, του φιλοσοφικού. Με άλλους λόγους κατά τά πρώτα έτη της νεότητός του τό έργον του επηρεάσθη από τήν θρησκείαν των προγόνων του, δηλαδή από τούς άγροτικούς και ποιμενικούς θεούς.

Βαθμδόν όμως και κυρίως υπό τήν επίδρασιν τόσον της προσωπικής του ώριμότητος, όσον και της έπικουρείου φιλοσοφίας ό 'Οράτιος διεμόρφωσε μίαν νέας άποκλίσσεως θεολογικήν άντίληψιν περί θρησκείας, έδραζομένην κυρίως επί αυτών των θεολογικών θεωριών, των εισαχθεισών κυρίως από τήν 'Ανατολήν. Αποτέλεσμα αυτής της θρησκευτικότητος ήτο νά απομακρυνθ ή ποιητής από τήν πρώτην περί θεών φιλοσοφίαν της νεότητός του και νά αναχθ ή εις τήν σφαίραν της θεωρήσεως της καινοφανούς δι' αυτόν θρησκειολογικής μορφής, ή όποία, ως προανεφέρθη, ήτο άπότοκος των φιλοσοφικών ρευμάτων της ήδονικής φιλοσοφίας του 'Επικούρου.

Κατά τήν πορείαν όμως του βίου του, δύο λόγοι κυρίως συνετέλεσαν, ώστε ό ποιητής νά ανακάμψη, νά επανέλθ η και νά ένδιατρίψ η εις τήν πρώτην θρησκευτικήν λατρείαν των φυσικών, των άρχεγόνων και πρωτογενών μορφών θεών και θεοτήτων. 'Ο εις λόγος ήτο μάλλον τυχαίος, δηλαδή συνεπεία τριών φυσικών γεγονότων, κατά τά όποία όλίγον έλειψε νά φονευθ ή ό ίδιος. «'Ωδαί», I 28 (πνιγμός), I 34 (κεραυνός), II 13 (πτώσις δένδρου). Μερική μνεία εις III 4, 26-28). 'Ο δεύτερος λόγος ήτο ή συνέπεια της έφαρμογής της θρησκευτικής πολιτικής του αυτοκράτορος 'Οκταβιανού Αύγουστου.

'Ο 'Οράτιος απέδεχθη τήν διακήρυξιν του αυτοκράτορος περί έπιστροφής εις τούς πατρώους θεούς, εις τήν πρώτην θρησκείαν των Ρωμαίων, εις τήν έννικοποίησιν της και εις τήν απεμπόλησιν και απομάκρυνσιν, κυρίως από τήν 'Ρώμην, πλήθους άλλων θρησκευτικών αίρέσεων και θεοκρατικών ιδεολογιών και θρησκευτικών δοξάσιων, αί όποία είχαν εισαχθ ή από τήν 'Ανατολήν και τήν Αίγυπτον μετά από τό 202 π.Χ., δηλαδή μετά από τό τέλος του δεύτερου φοινικικού πολέμου.

Συνεπώς ό 'Οράτιος έδέχθη έπιτροάς από τούς θεούς της πρωΐμου ρωμαϊκής αρχαιότητας, απέδεχθη ακόλουθως τάς δοξασίας περί θείου κυρίως από τήν έπικούρειον φιλοσοφίαν και επανήλθε κατόπιν, με παλινδρομον κλίσιν, εις τήν λατρείαν των πρώτων θεών της 'Ρώμης, οι όποιοι άνήκον εις τόν άγροτικών και ποιμενικών κυρίως χώρον.